

Національний університет

водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Кафедра управління транспортною інфраструктурою

671-06

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для проведення практичних занять з дисципліни
“**Планування та аналіз виробничо-економічної
діяльності АТП**”
для студентів зі спеціальності 8.07010102 “Організація переве-
зень і управління на транспорті (автомобільний транспорт)”
денної форми навчання

Європейська кредитно-трансферна система

Рекомендовано методичною
комісією зі спеціальності
8.07010102 “Організація переве-
зень і управління на транспорті
(автомобільний транспорт)”
Протокол № 2 від 21.11. 2012р.

Рівне 2013

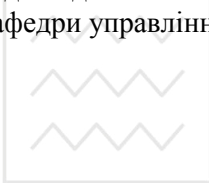

Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Планування та аналіз виробничо-економічної діяльності автотранспортного підприємства» для студентів зі спеціальності 8.07010102

«Організація перевезень і управління на транспорті (автомобільний транспорт)» /С.О. Корецька, В.А. Познаховський, Т.С. Карпан - Рівне: НУВГП, 2013 – с.40

Упорядники: С.О. Корецька, д.е.н., професор. зав. кафедри управління транспортною інфраструктурою, В.А. Познаховський, к.е.н., доцент кафедри управління транспортною інфраструктурою, асистент кафедри управління транспортною інфраструктурою Т.С. Карпан

Відповідальний за випуск: С.О.Корецька, д.е.н., проф., завідувач кафедри управління транспортною інфраструктурою

ЗМІСТ

I. ВСТУП.....	4
II. Тематика практичних занять.....	4
III. Методичні рекомендації до виконання практичної частини.....	27
IV. Розподіл балів, що отримують студенти.....	38
V. Рекомендована література.....	39
VI. Інформаційні ресурси.....	40

I. ВСТУП

Мета дисципліни «Планування та аналіз виробничо-економічної діяльності АТП» є надання теоретичних та практичних навичок студентами щодо проведення аналізу та планування виробничо-економічної діяльності АТП.

Предмет дисципліни «Планування та аналіз виробничо-економічної діяльності АТП» – методика аналізу та планування виробничо-економічної діяльності АТП.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основні методи, прийоми, показники та особливості здійснення планування та аналізу виробничо-економічної діяльності автотранспортних підприємств.

вміти:

- використовувати на практиці основні методи планування та аналізу виробничо-економічної діяльності АТП;
- досліджувати, планувати та аналізувати основні показники, що відображають виробничо-економічну діяльність АТП, виявляти їх взаємозв'язок;
- виявляти основні причини, що зумовлюють негативні процеси в діяльності АТП;
- за допомогою показників, що аналізуються за окремі періоди, підготувати графічний і табличний аналіз з обґрунтованими поясненнями.

II. Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1

Планування виробничо-економічної діяльності підприємств автомобільного транспорту

Практичне заняття № 1.

Тема: *Предмет, завдання та зміст планування господарської діяльності. Системний підхід до планування господарської діяльності*

Мета: Ознайомити студентів з поняттям про планування господарської діяльності та етапами його проведено

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Сутність планування та його місце в системі управління діяльністю АТП

2. Предмет, завдання та основні функції системи планування діяльністю підприємства.

3. Методологія та методика планування виробничо-економічної діяльністю АТП

4. Організація процесу планування на підприємстві.

Основні поняття та терміни

Планування – це процес формування мети діяльності підприємства, визначення пріоритетів, засобів і методів її досягнення, на основі виявлення комплексу завдань і робіт, а також впровадження ефективних методів, способів, ресурсів, необхідних для виконання конкретних завдань у встановлені терміни.

Планування діяльності підприємства зводиться до розробки плану.

План – це конкретне завдання з визначеними вихідними даними, очікуваними результатами (метою), обумовленим способом його розв'язання.

Директивне планування – це процес розробки планів, які мають силу закону, є обов'язковими для їх виконання суб'єктами господарської діяльності, вміщують комплекс заходів щодо забезпечення їх виконання. Директивні плани носять адресний характер, посадові особи несуть відповідальність за виконання планових завдань.

Індикативне планування поширена у всьому світі форма державного планування, є засобом реалізації соціально-економічної політики держави, основним методом її впливу на хід функціонування ринкової економіки. Індикативний план не має обов'язкового для виконання характеру. Основу індикативного плану складають обов'язкові завдання, але їх число обмежене і в цілому план носить рекомендаційний, спрямований характер.

Під **методологією планування** розуміють систему підходів, принципів, показників, методів розробки і обґрунтування планових рішень.

Основними складовими елементами методології планування є принципи, методи, показники.

Принципи планування – це основні вихідні положення, правила формування, обґрунтування і організації розробки планових документів.

Метод планування являє собою спосіб обґрунтування рівня показника на майбутній період. Вибір методу планування, що застосо-

вується, визначається рядом факторів: ступенем складності показника, що розраховується, та його взаємозв'язку з іншими розділами плану; тривалістю планового періоду; забезпеченістю вихідною інформацією, організаційно-технічними можливостями її отримання, обробки та використання в планових розрахунках.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Планування це:

А) процес формування цілей оснований на використанні об'єктивних економічних законів

Б) процес формування цілей, визначення пріоритетів, засобів і методів їх досягнення, оснований на використанні об'єктивних економічних законів

В) визначення пріоритетів, засобів і методів їх досягнення, оснований на використанні об'єктивних економічних законів

Г) сукупність методів, прийомів, способів, що використовуються для обґрунтування планових завдань

2. Об'єктом планування є:

А) господарська, соціально-економічна та екологічна діяльність

Б) виробничі та управлінські процеси

В) технологічні та управлінські процеси

Г) виробнича, соціально-економічна діяльність

3. Методологія планування це:

А) логіка планування

Б) основні вихідні положення, правила формування, обґрунтування і організації розробки планових документів

В) принципи, методи, показники

Г) система підходів, принципів, показників, методів розробки і обґрунтування планових рішень

4. До основних методів планування відносяться:

А) балансовий, нормативний, програмно-цільовий

Б) математичні методи, методи контролю за ходом реалізації планових документів

В) балансовий, нормативний, програмно-цільовий, математичні методи, методи контролю за ходом реалізації планових документів

Г) балансовий, нормативний, програмно-цільовий, математичні методи

5. Основними складовими елементами методології планування є:

А) система підходів, принципів, показників, методів розробки і обґрунтування планових рішень

Б) основні вихідні положення, правила формування, обґрунтування і організації розробки планових документів

В) система показників, норм та нормативів

Г) принципи, методи, показники планування

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,7, 8,9,10.

Практичне заняття № 2.

Тема: Характеристика основних методів планування

Мета: Навчити студентів застосовувати балансовий метод, нормативний метод, програмно-цільовий метод, метод оптимізації планових рішень та метод прийняття планових рішень при плануванні діяльності АТП

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Характеристика основних методів планування
2. Сутність балансового методу планування
3. Сутність нормативного методу планування
4. Сутність програмно-цільового методу планування

Основні поняття та терміни

Натуральні показники (виробництво продукції, виконані роботи, надані послуги) характеризують матеріальне виробництво, вимірюються в одиницях, які відображають основні фізичні властивості продукту та його призначення, які характеризують обсяги та особливості виконаних робіт, наданих послуг. Для більш детальної характеристики технічних характеристик товару та його споживчих властивостей встановлюють декілька одиниць виміру (наприклад, виробництво тканин – у погонних і у квадратних метрах).

До вартісних показників належать такі, що відображають грошову оцінку результатів діяльності підприємства, виготовленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг. За їх допомогою визначають обсяг товарної, валової, реалізованої продукції, обсяг ка-

гітальних вкладень, результати економічної та соціальної діяльності підприємства.

Кількісні показники використовують для виміру кількісної сукупності певних об'єктів, визначають обсяг, розміри, масштаби виробництва, руху товарів, виконання робіт.

Якісні показники характеризують рівень розвитку явищ, процесів, їх якісні особливості, закономірності. Використовують для планування та оцінки ефективності функціонування окремих ланок виробництва підприємства та використання ресурсів.

Кількісні та якісні показники плану розробляються в натуральному і вартісному виразі.

Абсолютні показники характеризують число одиниць сукупності, її частин, груп. При плануванні з використанням абсолютних планових показників визначають планові завдання, які обчислюються як в натуральному, так і вартісному вимірі.

Відносні показники характеризують міру співвідношення двох показників і визначаються як результат від ділення однієї величини на іншу, яка використовується як базова, основна. Відносні показники показують динаміку, структуру відповідних величин, вимірюються у відсотках, питомій вазі.

Затверджені показники відрізняються своїм конкретно адресним характером і являють собою форму доведення планів розвитку підприємства до виконавців. Затверджені показники доводяться до всіх керівників підрозділів підприємства із зазначенням термінів їх виконання та необхідних для цього трудових, матеріальних та фінансових ресурсів.

Розрахункові показники носять інформаційний або аналітичний характер. В більшості випадків вони використовуються для визначення, обґрунтування, аналізу та характеристики показників при їх затвердженні. Важливими розрахунковими показниками, які використовують при розробці планів роботи підприємства є: виробничі потужності, розрахунки валової продукції, рівень використання основних фондів, матеріальних ресурсів, обсяги перевезень тощо.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Баланс це:

А) система показників, в якій одна частина, що характеризує ресурси за джерелами надходження, дорівнює іншій частині, що характеризує розподіл за всіма напрямками використання

Б) плановий документ, який відображає забезпечення оптимального співвідношення наявності і потреби в засобах виробництва, ресурсах

В) система показників, в якій одна частина, що характеризує ресурси за джерелами надходження, дорівнює іншій частині, що характеризує забезпечення оптимального співвідношення наявності і потреби в засобах виробництва, ресурсах

2. Нормативний метод планування це:

А) комплекс науково-обґрунтованих матеріальних, трудових та фінансових норм і нормативів, а також організації, підготовки і контролю цих норм на всіх рівнях прогнозно-планової роботи

Б) комплекс норм і нормативів використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, порядок і методи їх формування, обґрунтування та використання і є вихідними даними для розробки всієї системи показників діяльності підприємства

В) один із методів розробки прогнозних планових документів, оснований на розробці і використанні норм і нормативів

Г) система норм і нормативів

3. Основними етапами проведення планово-аналітичної роботи на підприємстві є:

А) підготовчий, аналітичний, завершальний

Б) інформаційний, аналітичний, управлінський

В) попередній, поточний, кінцевий

Г) попередній, управлінський, кінцевий

4. До основних джерел інформації, що використовуються під час планування та аналізу є:

А) планово-нормативна інформація, дані обліку і звітності, внутрішня та зовнішня інформація

Б) дані обліку і звітності, внутрішня та зовнішня інформація

В) планово-нормативна інформація, дані обліку і звітності, внутрішня та зовнішня інформація, дані особистих спостережень аналітика

Г) форми звітності, протоколи, накази, статистичні довідники, відповідні записки, акти перевірок

5. У практиці аналітичних досліджень розрізняють наступні показники:

А) кількісні та якісні; натуральні, трудові та вартісні; абсолютні та відносні; загальні та часткові; планові та фактичні; основні та допоміжні; вихідні та розрахункові

Б) фінансово-економічні, трудові, екологічні, економіко-технічні

В) кількісні та якісні; натуральні, трудові та вартісні; абсолютні та відносні; норми та нормативи; розрахункові та затверджувальні

Г) кількісні та якісні; натуральні, трудові та вартісні; абсолютні та відносні; планові та фактичні; розрахункові та затверджувальні

Рекомендована література: 1,2,3,6.

Змістовий модуль 2. Аналіз виробничо-економічної діяльності підприємств автомобільного транспорту

Практичне заняття № 3.

Тема: Інформаційна база для здійснення аналізу виробничо-економічної діяльності АТП. Основні напрями аналізу виробничо-економічної діяльності автотранспортного підприємства

Мета: Ознайомити студентів з основними напрямками аналізу господарської діяльності та їх характеристикою

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Види економічного аналізу
2. Місце економічного аналізу в системі управління виробничо-економічною діяльністю АТП
3. Організація аналітичної роботи на підприємстві
4. Інформаційна база економічного аналізу

Основні поняття та терміни

Організація економічного аналізу – це система заходів з метою вивчення об'єктів аналізу.

Інформація — це впорядковані повідомлення про кількісний та якісний стан речей чи явищ, сукупність даних і знань про них. Вона може бути виражена за допомогою цифр, букв та інших символів. В економіці інформація відображає процеси і явища господарської діяльності людей, закономірності функціонування ринку і його складових тощо.

Об'єктами економічного аналізу є явища, процеси, відносини, фінансові результати, матеріальні, трудові, фінансові, інформаційні ресурси суб'єктів господарювання.

Тестові завдання для самоконтролю

1. За часом проведення виділяються наступні види аналізу:

- А) оперативний, ретроспективний, поточний, стратегічний
- Б) внутрішньогосподарський, галузевий, міжгалузевий, країни в цілому
- В) повний, частковий
- Г) централізований, децентралізований

2. За методикою дослідження виділяються такі види аналізу:

- А) оперативний, ретроспективний, поточний, стратегічний
- Б) внутрішньогосподарський, галузевий, міжгалузевий, країни в цілому
- В) порівняльний, кореляційний, факторний, рейтинговий та інші
- Г) централізований, децентралізований

3. За призначенням результатів виділяються:

- А) оперативний, ретроспективний, поточний, стратегічний
- Б) загальноекономічний аналіз, соціально-економічний аналіз, техніко-економічний аналіз, функціонально-вартісний аналіз
- В) порівняльний, кореляційний, факторний, рейтинговий та інші
- Г) аналіз у розрізі центрів витрат, аналіз у розрізі центрів доходів, аналіз у розрізі центрів інвестицій

4. Основними етапами проведення аналітичної роботи на підприємстві є:

- А) підготовчий, аналітичний, завершальний
- Б) інформаційний, аналітичний, управлінський
- В) попередній, поточний, кінцевий
- Г) попередній, управлінський, кінцевий

5. У практиці аналітичних досліджень розрізняють наступні показники:

- А) кількісні та якісні; натуральні, трудові та вартісні; абсолютні та відносні; загальні та часткові; планові та фактичні; основні та допоміжні; вихідні та розрахункові

- Б) фінансово-економічні, трудові, екологічні, економіко-технічні
В) кількісні та якісні; натуральні, трудові та вартісні; абсолютні та відносні; норми та нормативи; розрахункові та затверджувальні
Г) кількісні та якісні; натуральні, трудові та вартісні; абсолютні та відносні; планові та фактичні; розрахункові та затверджувальні

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,7, 8,9,10.

Практичне заняття № 4.

Тема: Методи економічного аналізу

Мета: Практично ознайомити студентів з методом порівняння, методом ланцюгових підстановок та методом розрахунку абсолютних та відносних різниць

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Метод, методика та показники економічного аналізу
2. Прийоми економічного аналізу
3. Статистичні, економіко-математичні методи аналізу

Основні поняття та терміни

Під **методом економічного аналізу** розуміють науково-обгрунтовану систему категорій, принципів та прийомів економічного аналізу, що забезпечують необхідну економічну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень та для потреб інших зацікавлених сторін.

Методика економічного аналізу – це регламентована послідовність застосування загальнонаукових та специфічних прийомів дослідження об'єктів економічного аналізу.

Сутність **методу елімінування** полягає у тому, що, абстрагуючись від взаємовпливу факторів, послідовно розглядають вплив кожного фактора на результативний показник за незмінності інших факторів.

Тестові завдання для самоконтролю

1. Як називається метод за допомогою якого складне явище уявно розкладається на окремі, більш прості елементи, а потім вивчаються їхні кількісні та якісні сторони, зв'язки:

- А) моделювання
- Б) елімінування
- В) аналітичний
- Г) статистичний

2. Метод, сутність якого полягає в тому, що абстрагуючись від взаємовпливу факторів, послідовно розглядається вплив кожного фактора на результативний показник за незмінності інших факторів:

- А) порівняння
- Б) балансовий
- В) елімінування
- Г) моделювання

3. Співвідношення окремих виробів у загальному обсязі виробництва це:

- А) деталізація
- Б) структура
- В) баланс
- Г) елімінування

4. Прийом, що використовується для визначення тісноти зв'язку між факторами, що вивчаються – це:

- А) елімінування
- Б) кореляція
- В) індукція
- Г) моделювання

5. За методикою дослідження виділяються такі види аналізу:

- А) оперативний, ретроспективний, поточний, стратегічний
- Б) внутрішньогосподарський, галузевий, міжгалузевий, країни в цілому
- В) порівняльний, кореляційний, факторний, рейтинговий та інші
- Г) централізований, децентралізований

Практичне завдання

Зробіть розрахунки впливу чотирьох факторів на досліджуваний показник усіма способами елімінування на підставі даних таблиці.

ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ РОЗРАХУНКУ ФАКТОРІВ

Показник	За планом	Фактично	Відхилення від плану	Відсоток виконання плану
Транспортна продукція за місяць, тис. грн	500	477,4	-22,6	95,48
Середньооблікова чисельність робітників, осіб	250	200	-50	80
Загальна кількість відпрацьованих усіма робітниками людино-годин	40 000	30 800	-9200	77
Загальна кількість відпрацьованих усіма робітниками людино-днів	5000	4400	-600	88
Середня кількість днів роботи одного робітника (ряд. 4 : ряд. 2)	20	22	+2	110
Середня тривалість робочого дня (ряд. 3 : ряд. 4), год	8	7	-1	87,5
Середня кількість годин, відпрацьованих одним робітником (ряд. 5 × ряд. 6)	160	154	-6	96,25
Вирібок одного робітника, грн:				
а) середньомісячний (ряд. 1 : ряд. 2)	2000	2387	+387	119,35
б) середньодобовий (ряд. 1 : ряд. 4)	100	108,5	+8,5	108,5
в) середньогодинний (ряд. 1 : ряд. 3)	12,5	15,5	+3,0	124

За результатами розрахунків зробити висновки і пропозиції.

Рекомендована література: 1,2,3,4,5,6,7, 8,9,10,14,17.

Практичне заняття № 5

Тема: Аналіз виконання плану перевезень та планування обсягів вантажних та пасажирських перевезень

Мета: Практично навчити студентів планувати та проводити

аналіз за видами вантажів, що перевозяться

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Завдання аналізу виконання плану вантажів
2. Аналіз виконання плану перевезень вантажів
3. Аналіз експлуатаційних показників
4. Вплив експлуатаційних показників на виконання плану перевезення вантажів

Тестові завдання для самоконтролю

1. Відношення величини вантажопотоків в прямому напрямку до величини вантажопотоку в зворотньому називають:
А) коефіцієнтом нерівномірності вантажопотоків
Б) коефіцієнт використання пробігу
В) коефіцієнт пробігу
Г) коефіцієнт виробітки
2. План перевезень вантажів складається з таких розділів:
А) план перевезень за видами вантажів, план перевезень за клієнтами, план перевезень за типами автомобілів
Б) план перевезень за видами вантажів, план перевезень за клієнтами, план перевезень за типами автомобілів, план централізованих перевезень вантажів
В) план перевезень за типами автомобілів, план централізованих перевезень вантажів
Г) план перевезень за видами вантажів, план централізованих перевезень вантажів
3. Відношення числа днів роботи рухомого складу до числа днів перебування його на території АТП називають:
А) коефіцієнтом випуску рухомого складу на лінію
Б) тривалістю роботи рухомого складу
В) коефіцієнтом пробігу
Г) часом простою
4. Під перевізною можливістю автомобільного парку АТП розуміють:
А) обсяг перевезень і вантажооборот, які можуть здійснити АТП в плановому році

- Б) об'єм перевезень і вантажооборот, які можуть здійснити АТП в плановому році при раціональному використанні наявних ресурсів
- В) об'єм перевезень і вантажооборот, які можуть здійснити АТП в плановому році при максимальному використанні наявних ресурсів
- Г) об'єм перевезень і вантажооборот, які можуть здійснити АТП в плановому році при мінімальному використанні наявних ресурсів

5. Коефіцієнт випуску автомобілів на лінію визначається як відношення:

- А) автомобіле-днів роботи автомобіля до автомобіле-днів знаходження автомобіля в автогосподарстві
- Б) автомобіле-днів знаходження автомобіля в автогосподарстві до автомобіле-днів роботи автомобіля
- В) пробігу з вантажем даної марки автомобіля на загальний пробіг всіх автомобілів АТП
- Г) загальний пробіг всіх автомобілів АТП на пробіг з вантажем даної марки автомобіля

Практичне завдання

Задача 1

Провести аналіз динаміки обсягів перевезень АТП за 5 років, розрахувавши при цьому такі показники як: абсолютний приріст, загальний приріст, середньорічний абсолютний приріст, темпи росту, темп приросту до абсолютного рівня попереднього року, середньорічний темп росту, середньорічний темп приросту, абсолютне значення 1% приросту. Вихідні дані наведені в таблиці

Показник	Роки				
	1 рік, базовий	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік, звітний
Обсяг перевезень, тис. т.	90968	95911	101776	108149	115651

Задача 2

Провести аналіз виконання плану перевезення за видами вантажу та клієнтами (замовниками).

Вихідні дані

Назва підприємства	Вид вантажу	Обсяг перевезень, тис.т.	
		План	Звіт
Молокозавод	молоко	305,4	321,8
Райспоживспілка	цукор	75,2	76,9
	крупа	81,0	73,7
	м'ясо	61,5	64,4
	борошно	-	22,3
	всього	217,7	237,3
Пекарня	Хліб	27,4	28,8
Тароремонтний завод	тара	48,0	51,0
Всього по АТП	-	598,5	638,9
Відсоток по плану	-	-	-

Задача 3

Провести аналіз виконання плану з експлуатації рухомого складу використовуючи метод вирівнювання початкових точок аналізу.

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Середньоспирова кількість автомобілів, ($A_{сп}$)	161,2	188,2
2. Кількість випуску автомобілів на лінію, α_{β}	0,81	0,82
3. Час в наряді T_n , год	10,4	10,6
4. Середня технічна швидкість, V_T	20	19,5
5. Коефіцієнт використання пробігу, β	0,64	0,67
6. Середня вантажопідйомність, q т	2,7	2,6
7. Коефіцієнт використання вантажопідйомності, γ	0,83	0,85
8. Середня довжина їздки, l_i , км	14,5	14
9. Час простою під навантаженням-розвантаженням, год	0,8	0,85
10. Обсяг перевезень, Q тис.т.	683	687,1

Практичне заняття № 6

Тема: Аналіз виконання плану обсягів вантажних та пасажирських перевезень

Мета: Практично навчити студентів проводити аналіз перевезень пасажирів на автомобільному транспорті

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Завдання аналізу виконання плану пасажирів
2. Аналіз виконання плану перевезень пасажирів
3. Аналіз виконання плану технічного обслуговування і ремонту автомобілів

Тестові завдання для самоконтролю

1. *Що включає аналіз виконання плану при перевезенні вантажів?*

А) оцінку виконання заданого обсягу перевезень в цілому та за основними видами вантажів, характеристику виконання плану за клієнтами, а також термінами автомобільних перевезень

Б) оцінку виконання плану за кількістю перевезених пасажирів і виконаних пасажиро-кілометрів в цілому по підприємству і видах перевезень (міські, приміські, міжміські), по затверджених маршрутах

В) оцінку виконання плану за кількістю виконаних платних кілометрів пробігу

Г) оцінку виконання плану за кількістю перевезених вантажів в цілому по підприємству і видах перевезень по затверджених маршрутах

2. *Що включає аналіз виконання плану при перевезенні пасажирів?*

А) оцінку виконання заданого обсягу перевезень в цілому та за основними видами вантажів, характеристику виконання плану за клієнтами, а також термінами автомобільних перевезень

Б) оцінку виконання плану за кількістю перевезених пасажирів і виконаних пасажиро-кілометрів в цілому по підприємству і видах перевезень (міські, приміські, міжміські), по затверджених маршрутах

В) оцінку виконання плану за кількістю виконаних платних кілометрів пробігу

Г) оцінку виконання плану за кількістю перевезених вантажів в цілому по підприємству і видах перевезень по затверджених маршрутах

3. В чому полягає суть використання балансового способу(методу) при визначенні та аналізі (або плануванні) вантажообороту і вантажо потоку?

А) у дослідженні залежності між підприємствами виробництва продукції і обсягами перевезень

Б) у визначенні обсягу перевезень і вантажообороту на основі даних про виробництво і споживання в розрізі окремих галузей народного господарства

В) у використанні властивостей динамічного ряду, тобто за даними темпів росту за попередні періоди визначають об'єм перевезень і вантажооборот автомобільного транспорту на перспективу

Г) полягає в тому, що обсяг перевезень вантажів автомобільним транспортом в районі, що досліджується, планується аналогічно з раніше визначеними обсягами перевезень іншого району

4. В чому полягає суть використання методу нормативних показників при визначенні та аналізі (або плануванні) вантажообороту і вантажо потоку?

А) у дослідженні залежності між підприємствами виробництва продукції і обсягами перевезень

Б) у визначенні обсягу перевезень і вантажообороту на основі даних про виробництво і споживання в розрізі окремих галузей народного господарства

В) у використанні властивостей динамічного ряду, тобто за даними темпів росту за попередні періоди визначають об'єм перевезень і вантажооборот автомобільного транспорту на перспективу

Г) полягає в тому, що обсяг перевезень вантажів автомобільним транспортом в районі, що досліджується, планується аналогічно з раніше визначеними обсягами перевезень іншого району

5. *На чому оснований метод експертних оцінок при визначенні та аналізі (або плануванні) вантажообороту і вантажопотоку?*

А) на дослідженні залежності між підприємствами виробництва продукції і обсягами перевезень

Б) на визначенні обсягу перевезень і вантажообороту на основі даних про виробництво і споживання в розрізі окремих галузей народного господарства

В) на використанні властивостей динамічного ряду, тобто за даними темпів росту за попередні періоди визначають об'єм перевезень і вантажооборот автомобільного транспорту на перспективу

Г) на тому, що обсяг перевезень вантажів автомобільним транспортом в районі, що досліджується, планується аналогічно з раніше визначеними обсягами перевезень іншого району

Рекомендована література: 3,4,5,6,7,8, 9,10,11.

Практичне заняття № 7

Тема: Аналіз ефективності використання виробничих фондів

Мета: Практично навчити студентів проводити аналіз використаних основних виробничих фондів (ОВФ)

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Основні напрямки аналізу використання ОФ.
2. Структура і технічний стан ОФ.
3. Аналіз показників використання ОВФ.
4. Аналіз використання ОВФ за часом їх роботи та продуктивністю.

Тестові завдання для самоконтролю

1. *Якими коефіцієнтами характеризується технічний стан ОВФ?*

- А) коефіцієнтом випуску автомобілів на лінію
- Б) коефіцієнтом використання пробігу та коефіцієнтом використання вантажопідйомності
- В) коефіцієнтом зносу та коефіцієнтом оновлення ОВФ
- Г) коефіцієнтом динамічного використання вантажопідйомності

2. *Який показник є узагальнюючим, що характеризує використання ОВФ за часом їх роботи та продуктивності?*

- А) коефіцієнт інтенсивного використання
- Б) коефіцієнт екстенсивного використання

- В) коефіцієнт інтегрального навантаження
- Г) коефіцієнт часу ОВФ

3. Вплив зміни фондівдачі на обсяг виробництва транспортної продукції визначається так:

- А) як відношення обсягу виробництва до середньорічної вартості основних засобів
- Б) як добуток фондівдачі та середньорічної вартості основних засобів
- В) як добуток відхилення між фактичною та плановою фондівдачею і фактичної середньорічної вартості основних засобів
- Г) як добуток відхилення між фактичною та плановою середньорічною вартістю основних засобів і планової фондівдачі

4. Для характеристики забезпеченості автотранспортних підприємств основними фондами використовуються такі показники як:

- А) Фондозабезпеченість
- Б) Коефіцієнт вибуття
- В) Коефіцієнт оновлення
- Г) Фондоозброєність

5. Коефіцієнт придатності основних засобів показує:

- А) Ступінь зносу ОВФ
- Б) Яку частку складає їх залишкова вартість від первісної
- В) Яку частку складає первісна вартість від залишкової
- Г) Ефективність використання основних засобів

Практичне завдання

Проаналізувати використання основних виробничих фондів.

Вихідні дані

Показники	План	Звіт	Виконано планових завдань, %
1. Доходи, тис.грн	7500	7560	-
2. Середньорічна вартість ОВФ	3400	3100,5	-

Рекомендована література: 3,4,5,6,7,8, 9,10,11.

Практичне заняття № 8

Тема: Аналіз експлуатаційних витрат, собівартості перевезень, чисельності працівників та продуктивності праці

Мета: Практично навчити студентів проводити аналіз експлуатаційних витрат АТП, собівартості перевезень та продуктивності праці

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Аналіз забезпечення трудовими ресурсами
2. Аналіз продуктивності праці
3. Аналіз використання фонду заробітної плати
4. Аналіз витрат за елементами і статтями витрат
5. Аналіз собівартості перевезень

Тестові завдання для самоконтролю

1. *Які основні причини втрати часу та неефективного його використання при роботі на лінії?*

- А) несвоєчасна подача на робоче місце інструментів і матеріалів
- Б) позапланові ремонти та збільшення тривалості виконання ремонтних робіт
- В) несвоєчасна подача автомобілів замовнику, поганий стан під'їзних шляхів, довготривале оформлення документів
- Г) несправність та невідповідність інструментів та матеріалів

2. *За рахунок чого, при проведенні аналізу забезпеченості підприємства трудовими ресурсами, має досягатись перевиконання плану по перевезеннях та по ТО і Р рухомого складу?*

- А) за рахунок збільшення персоналу
- Б) за рахунок підвищення продуктивності праці
- В) за рахунок збільшення транспортних засобів
- Г) за рахунок скорочення чисельності штатних працівників

3. *Дайте визначення поняття „собівартість перевезень”?*

А) це виражені в грошовій формі поточні витрати автотранспортного підприємства, пов'язані із виконанням транспортної роботи (надання транспортних послуг)

Б) це визначення розміру витрат у грошовій формі на виробництво одиниці певного виду робіт (послуг) по окремих видах витрат

В) це всі поточні та тимчасові витрати транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою та здійсненням процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення

Г) це ціна за перевезений вантаж

4. Дайте визначення поняття „калькулювання собівартості”?

А) це виражені в грошовій формі поточні витрати транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою та здійсненням процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення

Б) це визначення розміру витрат у грошовій формі на виробництво одиниці певного виду робіт (послуг) по окремих видах витрат

В) це всі поточні та тимчасові витрати транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою та здійсненням процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення

Г) це поділ витрат та доходів підприємства відповідно до типу

5. Дайте визначення „витрати підприємства”?

А) це грошове вираження витрат виробничих факторів (капітал, праця, природні ресурси), необхідних для здійснення підприємством своєї виробничої та комерційної діяльності

Б) це виражені в натуральній формі поточні витрати транспортних підприємств, безпосередньо пов'язані з підготовкою та здійсненням процесу перевезень вантажів і пасажирів, а також виконанням робіт і послуг, що забезпечують перевезення

В) витрати поточного періоду на купівлю транспортних засобів

Г) це грошове вираження наявних витрат необхідних для здійснення підприємством своєї виробничої та комерційної діяльності

Задача 1

Провести аналіз витрат палива на експлуатацію рухомого складу за 1 квартал

№	Показники	Планова величина	Фактична величина
1	Надходження бензину за квартал	81900	91000
2	Залишок бензину 1 квітня	20000	12000
3	Залишок бензину на 1 липня	20000	3550
4	Витрати бензину за квартал, л	81900	99450
5	Пробіг авто, км	195000	221000
6	Витрати палива на 1км пробігу	$81900/195000=0,42$	0,45

Задача 2

Використовуючи дані, що наведені в таблиці провести аналіз витрат палива на 1 ткм.

Показники	План	Звіт	Виконання плану, %
А) показники фактори			
1. Витрати палива на 1 км пробігу, л($q_{км}$)	0.449	0,454	
2. Виробіток на 1 км пробігу, ткм	3.107	3,165	
3. Середня вантажопідйомність авто, т (q)	4.77	4,66	
4. Коефіцієнт використання вантажопідйомності (γ)	1.002	1,029	
5. Коефіцієнт використання пробігу (β)	0,65	0,66	
Б) показники-результат			
6. Витрати палива на 1ткм, л/ткм (q)	0,14451	1,4344	

Задача 3

На підставі даних таблиці зробимо розрахунок впливу факторів на відхилення фактичної продуктивності праці від планової

Показник	За планом	Фактично	Відхилення (+, -)	Відсоток виконання плану
1. Товарна продукція, тис. грн	1320	1323	+3	100,2
2. Кількість працівників, осіб	178	171	-7	96,07
3. З них робітників	150	140	-10	93,33
4. Загальна кількість відпрацьованих усіма робітниками				
а) людино-днів	33 000	29 400	-3600	89,09
б) людино-годин	264 000	220 500	-43 500	83,52
Розрахункові показники				
5. Кількість відпрацьованих одним робітником днів	220	210	-10	95,45
6. Тривалість робочого дня, год.	8,0	7,5	-0,5	93,75

Рекомендована література: 3,4,5,6,7,8, 9,10,11,12,14,16,17.

Практичне заняття № 9.

Тема: Аналіз фінансових результатів діяльності АТП

Мета: Практично навчити студентів проводити аналіз доходів підприємства, прибутку та рентабельності

Норма часу (за навчальною програмою): 2 год.

Питання для обговорення

1. Порядок формування доходів автотранспортного підприємства
2. Аналіз прибутку та рентабельності
2. Аналіз фінансових результатів діяльності автотранспортного підприємства

Тестові завдання для самоконтролю

1. Рентабельність перевезень визначається:
А) шляхом ділення прибутку на собівартість перевезень
Б) відношення прибутку до середньорічної вартості рухомого складу
В) відношення прибутку до активів підприємства

Г) відношення прибутку до середньорічної вартості оборотних активів

2. Термін окупності капвкладень АТП визначається як:

- А) відношення прибутку до капвкладень
- Б) відношення кошторисної вартості АТП до капвкладень
- В) відношення капвкладень до прибутку
- Г) відношення капвкладень до кошторисної вартості АТП

3. Рентабельність виробничої діяльності АТП визначається як:

- А) відношення прибутку до собівартості транспортної продукції
- Б) відношення прибутку до ОВФ
- В) відношення прибутку до середньоспискової чисельності
- Г) відношення прибутку до матеріальних затрат

4. Розрахунок доходу від перевезень внаслідок реконструкції чи розширення АТП визначається як сума:

- А) об'єму перевезених вантажів (т) після реконструкції на ціну одиниці транспортних послуг, що склалася на АТП до реконструкції
- Б) об'єму перевезених вантажів (т) після реконструкції на ціну одиниці транспортних послуг, що склалася на АТП після реконструкції
- В) об'єму перевезених вантажів (ткм) після реконструкції на тариф одиниці транспортних послуг, що склалася на АТП після реконструкції

5. Балансовий прибуток підприємства складається з:

- А) прибутку від реалізації основних фондів, що не використовуються в процесі виробництва, фінансових результатів комерційної діяльності підприємства
- Б) прибутку від реалізації продукції
- В) прибутку від реалізації продукції, прибутку основних фондів, що не використовуються в процесі виробництва та фінансових результатів комерційної діяльності підприємства

Рекомендована література: 3,4,5,6,7,8, 10,11,12,13,14,15,16,17

III. Методичні рекомендації до виконання практичної частини

Наведемо приклад розрахунку задач №1 та №2.

Задача №1

Провести аналіз структури перевезень за видами вантажів та визначити вплив “структурних зрушень” на виконання плану перевезень. Вихідні дані представлені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Вихідні дані

Вид вантажу	Обсяг перевезень, т	
	План	Факт
Молоко	89720	91443
Цукор	4105	3635
Крупа	12247	13368
Борошно	6078	7292
Всього	112150	115738

Розв’язок:

1. Проводимо розрахунок:

- Виконання плану, %;
- Структура планового обсягу перевезень;
- Структура звітного обсягу перевезень;
- Вплив структурних зрушень на виконання плану.

Результати розрахунків заносимо до таблиці 3.2.

Таблиця 3.2.

Результати розрахунків

Назва вантажу	Обсяг перевезень		Виконання плану, %	Структура планового обсягу перевезень	Структура звітного обсягу перевезень	Вплив структурних зрушень на вик. плану, %
	План	Звіт				
Молоко	89720	91443	101,92	0,800	0,790	+1,54
Цукор	4105	3635	88,55	0,037	0,031	-0,42
Крупа	12147	13368	109,15	0,109	0,116	+1,00
Борошно	6078	7292	119,97	0,054	0,063	+1,08
Всього	112150	115738	103,2	1,000	1,000	+3,2

В цілому по АТП перевезено 115 738т вантажу, що становить 103,2% від запланованого обсягу перевезень вантажу (або на 3,2 % більше). Найбільш питому вагу в перевезеннях становить – молоко, який складає приблизно 80 % від загального обсягу вантажу. Незважаючи на незначне зменшення (11,45%) обсягів перевезень цукру, обсяги по перевезеннях по інших видах вантажу були більші ніж передбачені за планом. Зокрема загальний результат перевиконання плану на 3,2 % було досягнуто за рахунок значного зростання перевезення молока, що збільшило цей показник на 1,54% та крупи і муки (відповідно на 1,00 % і 1,08%).

Приклад розрахунку задач №4, №5 та №5

Задача №2

Провести аналіз динаміки обсягів перевезень, якщо обсяги перевезень за три роки складають:

Таблиця 3.3

Вихідні дані

Показник	Роки		
	2010	2011	2012
Обсяг перевезень, тис.т	15000	15600	17000

Розв'язок:

1. Проводимо розрахунок наступних показників:

- Абсолютне відхилення (тис.т.);
- Загальний приріст (тис.т.);
- Середньорічний абсолютний приріст (тис.т.);
- Темп росту, %;
- Темпи приросту 5 до абсолютного рівня попереднього року;
- Абсолютне значення 1% приросту (тис.т.).

Результати обрахунків проводимо в табличній формі (табл.5.4).

Результати розрахунків

Показник	Роки		
	2007	2008	2009
1.Обсяг перевезень, тис.т.	15000	15600	17000
2. Абсолютне відхилення	-	600	1400
3. Загальний приріст, тис.т.	1) $17000-15000=2000$ 2) $600+1400=2000$		
4. Середньорічний абсолютний приріст, тис.т.	Заг. Приріст/2= $2000/2=1000$		
5. Темп росту, %	-	$15600/15000=104$	109
6. Темп приросту, %	-	4	9
7. Абсолютне значення 1 % приросту, тис.т. (абсолютне відхилення/темп приросту)	-	$600/4=150$	156

3. Провести аналіз з обґрунтованими висновками

З даних таблиці 5.4. можемо чітко сказати, що обсяги перевезень з роками зростають, про що свідчать всі показники. А саме це помітно при абсолютному відхиленні (у 2011 році становить 600 тис.т., у 2012 – 1400 тис.т.), середньорічний абсолютний приріст за три роки склав 1000 тис.т. З абсолютного значення одного відсотка приросту, можна дійсно підтвердити інтенсивність праці підприємства на третьому році його існування, що становить 156 тис. т, на відміну від попереднього, який становить 150 тис.т.

Приклад розрахунку задачі №6.

Задача №3

Провести аналіз виконання плану перевезення за видами вантажу та клієнтами (замовниками). Вихідні дані представлені в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Вихідні дані

Назва підприємства	Вид вантажу	Обсяг перевезень, тис. т	
		план	факт
Молокозавод	молоко	305,4	321,8
Райспоживспілка	цукор	75,2	76,9
	крупа	81,0	73,7
	м'ясо	61,5	64,4
	борошно	-	22,3
	всього	217,7	237,3
Пекарня	хліб	27,4	28,8
ВАТ "Жайвір"	дріжджі	48,0	51,0
Всього по АТП		598,5	638,9

Розв'язок:

Проводимо розрахунки, які представлені в табл.3.6.

Таблиця 3.6

Результати розрахунків

Назва підприємства	Вид вантажу	Обсяг перевезень, тис.т.		Виконання плану, %	Розподіл звітного обсягу перевезень, тис.т.		
		План	Звіт		В межах плану	Зверх плану	Не передбачено планом
Молокозавод	молоко	305,4	321,8	105,4	305,4	16,4	-
Райспоживспілка	цукор	75,2	76,9	102,3	75,2	1,7	-
	крупа	81,0	73,7	91,0	73,7	-	-
	м'ясо	61,5	64,4	104,7	61,5	2,9	-
	борошно	-	22,3	-	-	-	22,3
	всього	217,7	237,3	109,0	210,4	4,6	22,3
Пекарня	Хліб	27,4	28,8	105,1	27,8	1,4	-

Тароремонт-ний завод	тара	48,0	51,0	106,3	48,0	3,0	-
Всього по АТП	-	598,5	638,9	106,8	591,2	25,4	22,3
Відсоток по плану	-	-	-	-	98,8	4,2	3,7

2. Зробити обґрунтований висновок:

В цілому по АТП перевезено вантажу в обсязі на 638,9 тис.т., що становить 106,8 % від запланованого обсягу перевезень. Якщо аналізувати виконання планових завдань використовуючи розподіл звітного обсягу перевезень, що виконано межах плану, то відсоток виконання плану становить 98,8 %.

Приклад розрахунку задачі №7.

Задача №4

Провести аналіз виконання плану за експлуатаційними показниками. Вихідні дані представлені в таблиці 3.7

Таблиця 3.7

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
Середньоспівкова кількість автомобілів, од.	416,2	412,9
Коефіцієнт технічної готовності рухомого складу	0,755	0,763
Середня вантажопідйомність ходового автомобіля, т	5,22	5,49
Час знаходження автомобіля в наряді, год.	11,55	11,08
Автомобіле-дні в господарстві	152329,0	151118,0
Загальний пробіг, тис. км	20379,0	22123,9
в т.ч. пробіг з вантажем, тис. км	10393,0	11894,0
Обсяг перевезень, тис. т	4545,0	4794,5
в т.ч. на причепах, тис. т	456,0	403,7
Вантажооборот, тис. ткм	67400,0	84323,6
в т.ч. на причепах, тис. ткм	13140,0	17507,6

Розв'язок:

1. Проводимо розрахунок темпу росту та відхилення. Результати заносимо до таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Вихідні дані

Показники	План	Звіт	Виконання плану (темп росту), %
1	2	3	4
Середньоспівкова кількість автомобілів, од.	416,2	412,9	99,2
Коефіцієнт технічної готовності рухомого складу	0,755	0,763	101,1
Середня вантажопідйомність ходового автомобіля, т	5,22	5,49	105,2
Час знаходження автомобіля в наряді, год.	11,55	11,08	95,5
Автомобіле-дні в господарстві	152329,0	151118,0	99,2
Загальний пробіг, тис. км в т.ч. пробіг з вантажем, тис. км	20379,0 10393,0	22123,9 11894,0	108,6 114,4
Обсяг перевезень, тис. т в т.ч. на причепах, тис. т	4545,0 456,0	4794,5 403,7	105,5 88,5
Вантажооборот, тис. ткм в т.ч. на причепах, тис. ткм	67400,0 13140,0	84323,6 17507,6	125,1 133,2

2. Провести аналіз з обґрунтованими висновками

Висновок: При порівнянні планових і звітних даних, наведених в таблиці можна зробити наступні висновки: план як по обсягу перевезень, так і по вантажообороту перевиконаний при меншій кількості автомобілів. Однією із причин перевиконання плану по вантажообороту є збільшення середньої відстані перевезень, особливо при перевезенні вантажів на автопоїздах (план по обсягу перевезень на причепах виконаний на 88,5%, а по вантажообороту – на 133,2%. Оскільки, пробіг із вантажем збільшився на 14,4%, а загальний про-

біг тільки на 8,6%, що зумовлено збільшенням технічної швидкості руху і зменшенням простою під навантаженням-розвантаженням.

Про роботу автомобілів на лінії з більшою, ніж було заплановано, продуктивністю свідчить те, що час перебування автомобілі в наряді виконано лише на 95,5%. Сприяла виконанню плану перевезень і хороша робота технічного обслуговування і ремонту автомобілів, що підтверджується збільшенням коефіцієнта технічної готовності парку.

Приклад розрахунку задачі №8.

Задача №5

Провести аналіз виконання плану перевезень пасажирів в цілому по парку і по окремих маршрутах. Вихідні дані представлені в таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

№ маршруту	Пасажирооборот, тис. пас.км.	
	план	факт
1	50	55
2	60	60
3	40	37
4	70	72
5	-	30
Всього	220	254

Розв'язок:

1. Проводимо розрахунок виконання планових завдань. Результати розрахунків заносимо до таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

№ маршруту	Пасажирооборот, тис. пас-км		Виконання планових завдань, %
	план	факт	
1	50	55	110
2	60	60	100
3	40	37	93
4	70	72	103
5	-	30	-
Всього	220	254	116

Висновок:

В цілому по АТП пасажирооборот становить 254 тис. пас.-км., що на 16 % більше, що було заплановано. Перевиконання планових завдань було досягнуто за рахунок додаткового введення маршруту №5 30 тис. пас.-км, також збільшення обсягів перевезень по маршруту №1 та №4.

Введення 5-го маршруту було заплановано з потребою в перевезеннях пасажирів до тієї “Нової” точки.

Приклад розрахунку задачі №9

Задача №6

Проаналізувати використання основних виробничих фондів. Вихідні дані представлені в таблиці 3.11.

Таблиця 3.11

Вихідні дані

Показники	План	Звіт
1. Доходи	6444	6331,2
2. Середньорічна вартість ОВФ	2866	2665,6
в т.ч. Транспортних засобів	1729,5	1630,8

Розв’язок:

1. Проводимо розрахунок виконання планових завдань та визначаємо фондівдачу та фондоемність. Результати розрахунків заносимо до таблиці 3.12.

Таблиця 3.12

Вихідні дані

Показники	План	Звіт	Виконано планових завдань, %
1. Доходи	6444	6331,2	98,2
2. Середньорічна вартість ОВФ	2866	2665,6	93,0
в т.ч. Транспортних засобів	1729,5	1630,8	94,3
3. Фондовіддача			
а) ОВФ	2,25	2,38	105,8
б) Рухомого складу	3,73	3,88	104,02
4. Фондоемність			
а) ОВФ	0,44	0,42	95,5
б) Рухомого складу	0,27	0,26	96,3

Висновок:

В цілому в звітному періоді АТП отримало в сумі 98,2%, що є меншим від планового. Відповідно середньорічна вартість в звітному періоді основних виробничих фондів (ОВФ) є меншою ніж в плановому.

Фондовіддача збільшилась і становить 105,8%, це свідчить про ефективність АТП.

Приклад розрахунку задачі №10

Задача №7

Провести аналіз витрат палива на 1 ткм використовуючи метод ланцюгових підстановок. Вихідні дані представлені в таблиці 3.13.

Таблиця 3.13

Вихідні дані

Показники	План	Факт
Витрати палива на 1 км пробігу, л	0,449	0,454
Середня вантажопідйомність автомобіля, т	4,77	4,66
Коефіцієнт використання вантажопідйомності	1,002	1,029
Коефіцієнт використання пробігу	0,65	0,66
Витрати палива на 1 ткм, л/ткм	0,14451	0,14344

Розв'язок:

Результати розрахунків зводимо до таблиці 3.14.

Таблиця 3.14

Розрахунок виконання планових завдань, %

Показники	План	Факт	Виконання плану, %
Витрати палива на 1 км пробігу, л	0,449	0,454	101,1
Середня вантажопідйомність автомобіля, т	4,77	4,66	97,7
Коефіцієнт використання вантажопідйомності	1,002	1,029	102,7
Коефіцієнт використання пробігу	0,65	0,66	101,5
Витрати палива на 1 ткм, л/ткм	0,14451	0,14344	99,3

2. Проведемо розрахунок аналітичних величин, що дозволяють визначити ступінь впливу показників факторів.

Витрати палива на 1 ткм розраховуються за формулою

$$q = \frac{q_{км}}{q \cdot \gamma \cdot \beta}$$

1) Вплив зміни витрат палива на 1км пробігу

$$q_{q\hat{e}i}^{\hat{a}} = \frac{q^{\hat{c}\hat{a}} \hat{e}i}{q^{\hat{i}e} \cdot \gamma^{\hat{i}e} \cdot \beta^{\hat{i}e}} = \frac{0,454}{4,77 \cdot 1,002 \cdot 0,65} = 0,1461 \text{ \textit{€} / \textit{òe}i}$$

2) Вплив зміни середньої вантажопідйомності:

$$q_{q\hat{c}\hat{a}}^{\hat{a}} = \frac{q^{\hat{i}e} \hat{e}i}{q^{\hat{c}\hat{a}} \cdot \gamma^{\hat{i}e} \cdot \beta^{\hat{i}e}} = \frac{0,449}{4,66 \cdot 1,002 \cdot 0,65} = 0,1479 \text{ \textit{€} / \textit{òe}i}$$

3) Вплив зміни γ :

$$q_{\gamma}^{\hat{a}} = \frac{q^{\hat{i}e} \hat{e}i}{q^{\hat{i}e} \cdot \gamma^{\hat{c}\hat{a}} \cdot \beta^{\hat{i}e}} = \frac{0,449}{4,77 \cdot 1,029 \cdot 0,65} = 0,1407 \text{ \textit{€} / \textit{òe}i}$$

4) Вплив зміни β :

$$q_{\beta}^{\hat{a}} = \frac{q^{\hat{i}e} \hat{e}i}{q^{\hat{i}e} \cdot \gamma^{\hat{i}e} \cdot \beta^{\hat{c}\hat{a}}} = \frac{0,449}{4,77 \cdot 1,002 \cdot 0,66} = 0,1423 \text{ \textit{€} / \textit{òe}i}$$

Вплив окремих факторів на витрати палива на 1 ткм в абсолютному виразі. Витрати палива на одиницю транспортної роботи в результаті збільшення витрат палива (qкм) на 1 км пробігу змінилась на таку величину:

$$\Delta q_{\hat{e}i}^{\hat{a}} = q_{\hat{e}i}^{\hat{a}} - q^{\hat{i}e\hat{c}\hat{a}\hat{o}} = 0,1461 - 0,1445 = +0,0016 \text{ \textit{€} / \textit{òe}i}$$

$$\Delta q_{q\hat{c}\hat{a}}^{\hat{a}} = q_{q\hat{c}\hat{a}}^{\hat{a}} - q = 0,1479 - 0,1445 = 0,0034 \text{ \textit{€} / \textit{òe}i}$$

$$\Delta q_{\gamma\hat{a}}^{\hat{a}} = 0,1407 - 0,1445 = -0,0038 \text{ \textit{€} / \textit{òe}i}$$

$$\Delta q_{\beta\hat{a}}^{\hat{a}} = 0,1423 - 0,1445 = -0,0022 \text{ \textit{€} / \textit{òe}i}$$

3. Визначимо впливу факторів у відносних показниках:

$$\Delta q_{\text{қкм}} = \frac{\Delta q_{\text{қкм}}}{q_{\text{Пл}}} 100\% = \frac{0,0016}{0,1445} 100 = +1,1\%$$

$$\Delta q_{\text{ққ}}\% = \frac{0,0034}{0,1445} 100 = +2,35\%$$

$$\Delta q_{\gamma\%} = \frac{-0,0038}{0,1445} 100 = -2,63\%$$

$$\Delta q_{\beta\%} = \frac{-0,0022}{0,1445} 100 = -1,52\%$$

Результати розрахунків заносимо до таблиці 5.15.

Таблиця 5.15

Вплив показників факторів на аналітичний показник

Показники	Виконання плану, %	Вплив на аналітичний показник в абсолют.	Вплив на аналітичний показник, %
1. Витрати палива на 1 км пробігу, л	101,1	+0,0016	+1,1
2. Середня вантажопідйомність авто, т	97,7	0,0034	+2,3
3. Коефіцієнт використання вантажопідйомності	102,7	-0,0038	-2,63
4. Коефіцієнт використання пробігу	101,5	-0,0022	-2,63
5. Витрати палива на 1ткм, л/ткм	99,3	-	-

Висновок:

Отже витрати палива на 1ткм зменшилися на 0,7%, що є позитивним моментом в роботі діяльності АТП. Також зросла продуктивність автомобіля на 1т.км. Зміна структури автомобільного парку було зумовлено зміною середньої вантажопідйомності автомобіля.

IV. Розподіл балів, що отримують студенти

Розподіл балів, що отримують студенти під час іспиту представлено у табл.6.1. Шкала оцінювання в ECTS представлена у табл.6.2.

Таблиця 6.1

Розподіл балів, що отримують студенти під час іспиту

Поточне тестування									Підсумковий тест (іспит)	Сума
Модуль 1										
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			40	100
20			20			20				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
6	7	7	6	7	7	6	7	7		

T1, T2...T9 – теми змістових модулів

Таблиця 6.2

Шкала оцінювання за ECTS

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Для іспиту, курсової роботи
90-100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	задовільно
60-63	
35-59	незараховано з можливістю повто- рного складання
0-34	незараховано з обов'язковим по- вторним вивченням курсу

V. Рекомендована література

1. Дєєва, Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз: Навч. посібник / Дєєва, Н.М., Дедіков О.І. - Київ: ЦУЛ, 2007.- 328с.
2. Гадзевич О.І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств: Навч. посібник / Гадзевич О.І. - Київ: Кондор, 2007.- 180с.
3. Гордієнко Л.П. Стратегічний аналіз: Навч. посіб./ П.Л.Гордієнко, Л.Г.Дідковська, Н.В.Яшкіна.- 2-ге вид., перероб. і доп.- Київ: Алерта, 2008.- 478с.
4. Зінь Е.А. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / Зінь Е.А. – 2-е вид., перероб. і доп. – Рівне: НУВГП, 2011. – 248с.
5. Зінь Е.А. Планування діяльності підприємства : Навч. посіб. / Зінь Е.А. – Рівне : НУВГП, 2008. – 136с.
6. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник / Кіндрацька Г.І. - 2-ге вид., перероб. і доп.- Львів: Магнолія, 2007.- 440с.
7. Соломатин А.Н. Економіка, аналіз та планування на підприємстві – Підручник / Соломатин А.Н., Видавництво: Пітер, 2009-560 с.
8. Салига СЯ., Дацій Н.В., Корецька С.О. Фінансовий аналіз: Навч. Посібник / Салига СЯ., Дацій Н.В., Корецька С.О. – К.: ЦНЛ, 2006. – 210с.
9. Салига СЯ., Дацій Н.В., Корецька С.О. Фінансовий менеджмент: Навч. Посібник / Салига СЯ., Дацій Н.В., Корецька С.О. – К.: ЦНЛ, 2006. – 274с.
10. Салига СЯ., Дацій Н.В., Корецька С.О. Антикризове фінансове управління підприємством: Навч. Посібник / Салига СЯ., Дацій Н.В., Корецька С.О. – К.: ЦНЛ, 2005. – 274с.
11. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз : Практикум. Навч. посіб. / Тарасенко Н.В – Львів : Новий Світ, 2006. – 280с.
12. Чигринська О.С. Теорія економічного аналізу: Навч. посібник / Чигринська О.С.- Київ: ЦНЛ, 2006.- 235с.
13. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз : теорія та практика : Навч. посібник / Базилінська О.Я. – Київ : ЦУЛ, 2009. – 388с.
14. Економічний аналіз: Практикум/ Є.В.Мних, Н.С.Барабаш, А.Д.Бутко, Г.О.Кравченко; За ред. проф.Є.В.Мниха.- Київ: ЦНЛ, 2005.- 432с

15. Шеремет А. Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности : Учебник / Шеремет А. Д. – Изд. доп. и исправ. – Москва : ИНФРА-М, 2009. – 416 с.

VI. Інформаційні ресурси

16. Наукова бібліотека НУВГП – м.Рівне, вул. Приходька, 75, т.22-25-3
17. Обласна наукова бібліотека – м.Рівне, майдан Короленка, 6, т.22-70-
18. [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) – Державний комітет з статистики України
19. [http:// www.portal.rada.gov.ua](http://www.portal.rada.gov.ua) – Верховна рада України
20. [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) – Кабінет Міністрів України
21. [http:// www.library.snu.edu.ua](http://www.library.snu.edu.ua) – Наукова бібліотека
22. Журнал “Перевізник UA”

